

משרד התשתיות הלאומיות

הצעת התקציב של משרד התשתיות הלאומיות לשנת 2008 (סעיף 34) מסתכמת בכ-199 מיליון ש"ח בהוצאה וכ-5 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב. מזה, משרד התשתיות הלאומיות (סעיף 34) כ-83 מיליון ש"ח בהוצאה וכ-5 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב; והוצאות משק הדלק (סעיף 3210) כ-117 מיליון ש"ח בהוצאה.

נושאים מרכזיים בתחום האנרגיה

משק החשמל

מבנה ענפי תומך תחרות – בהתאם להחלטת הממשלה מספר 125, מיום 22 באוגוסט 1999, ובהתאם לחוק משק החשמל התשס"ו-1996, יש לפעול ליישום השינוי המבני במשק החשמל במטרה ליצור תנאים להתפתחותה של תחרות לטובת כלל הצרכנים.

במארכ 2003, הוגשו לשר האוצר ולשר התשתיות הלאומיות המלצות הוועדה לשינוי מבני במשק החשמל. עיקרי ההמלצות הן יצירת מבנה תחרותי מבוסס שמטרתו להבטיח אספקת חשמל זמינה, אמינה ויעילה. במבנה היעד תיושם הפרדה בין כל המקטעים הפועלים כיום כמונופול אנכי - ייצור, הולכה, חלוקה ואספקה. מקטע הייצור יפוצל למספר חברות ויפעל בתחרות; במקטע ההולכה יפעל מונופול טבעי מפוקח; ומקטע החלוקה יפוצל למספר חברות אזוריות. במבנה היעד יפעל מנגנון למסחר במקטעים התחרותיים.

במהלך 2003, בעקבות המלצות הוועדה הבין-משרדית לשינויים מבניים במשק החשמל, אושר תיקון לחוק משק החשמל, לפיו הוטלו מגבלות על אחזקה צולבת בין מקטעי משק החשמל (ייצור, הולכה וחלוקה). בהתאם לתיקון החוק, החל ממארכ 2006 תופרדנה פעילויות חברת החשמל במקטעים השונים.

בסוף שנת 2003 מינו שר האוצר ושר התשתיות הלאומיות ועדה בראשות מנכ"ל משרד האוצר ומנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות, על מנת שתגיש המלצות בדבר אופן יישום השינוי המבני בהתאם לחוק משק החשמל. חברת הייעוץ KPMG, אשר נשכרה לייעץ לממשלה בדבר אופן יישום השינוי המבני האמור, קבעה בשנת 2005, כי ניכר חוסר יעילות בעבודה ובהון הנאמדים ביותר ממיליארד ש"ח בשנה.

ביום 15 באוגוסט 2004, קיבלה הממשלה החלטה מספר 2429, בדבר יישום השינוי המבני במשק החשמל. כמו כן הטילה הממשלה על שר האוצר ועל שר התשתיות הלאומיות לפעול בהתאם לסמכותם לפי כל דין לביצוע המלצות הוועדה.

בהמשך להחלטה זו, הוקם צוות בין-משרדי ליישום החוק בהשתתפות מנכ"ל משרד האוצר, מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות, מנכ"ל חברת החשמל ומנהל רשות החברות הממשלתיות. הצוות עסק, גם באמצעות יועצים מומחים

משק הגז הטבעי

במהלך שנת 2003, תוקן חוק משק הגז הטבעי באופן המאפשר מתן רישיון הולכה לחברה ממשלתית. בהמשך לתיקון החוק, ולאחר קבלת החלטה מספר חכ/22 מיום 16 ביולי 2003 בנושא בקבינט הכלכלי-חברתי, הוקמה ביום 23 ביולי 2003 חברת "נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ" (להלן – "נתיבי גז"), המופקדת על הקמת מערכת ההולכה של הגז הטבעי בישראל. ביום 12 בספטמבר 2006, התקבל תיקון לחוק משק הגז הטבעי, לפיו הבעלות על מערכת ההולכה תהיה בידי המדינה, וקביעת תעריף ההולכה תיעשה על ידי מועצת רשות הגז.

להלן פירוט מקטעי מערכת ההולכה המוקמים על ידי חברת "נתיבי גז":

המקטע הימי – הקמת התוואי הימי של מערכת ההולכה מאשדוד עד חוף דור עם חיבור יבשתי לתחנת הכוח "חגית". הביצוע נעשה על ידי חברת החשמל לישראל. הקמת התוואי התבצעה בשנים 2004-2005, אולם טרם הושלמה ואף נדרשים בה תיקונים. חלקו הדרומי של הקו (עד תחנת הכוח רידינג בתל אביב) מופעל החל מיולי 2006, ומאוגוסט 2007 מתבצעת ההזרמה גם לחדרה. השלמתו של החלק הצפוני (עד לתחנת הכוח "חגית") צפויה להתבצע לקראת סוף שנת 2007. לשם הקמת התוואי כאמור, העניקה המדינה ערבות מדינה בסכום של עד 250 מיליון דולר לחברת החשמל לישראל.

המקטע היבשתי – נמצא באזור שבין אשדוד לאשקלון ומחבר, בין היתר, את תחנות הכוח "גזר" ו"צפית" של חברת החשמל לישראל ותחנות כוח פרטיות של VID (ליד מתקן ההתפלה באשקלון) ו"דוראד" וכן את אזורי התעשייה של רמלה, קריית גת ואשקלון. בשנים 2005-2007 פעלה חברת "נתיבי גז" להקמת קו זה; הקו מופעל במתכונת חלקית החל ממוחצית שנת 2007, עקב אי השלמת המתקן להורדת הלחץ ב"גזר" ותחנת הקבלה הקבועה באשדוד. לשם הקמת התוואי כאמור, העניקה המדינה לחברת "נתיבי גז" באופן חד פעמי סכום של 360 מיליון ש"ח, כנגד הקצאת הון מניות למדינה.

המקטע הדרומי – התוואי הדרומי של המערכת (מצומת שורק עד סדום) עובר ליד תחנת הכוח ברמת חובב, תחנות כוח מתוכננות במישור רותם ובסדום ואזורי התעשייה בנגב. הקו יוקם במימון משולב של המדינה (90 מיליון ש"ח כנגד הקצאת הון מניות למדינה), ומימון שגייסה חברת נתג"ז – נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ בשוק ההון (עד כה גויסו כ-284 מיליון ש"ח). הקמת התוואי הדרומי מתבצעת החל מחודש ינואר 2007, וצפויה להסתיים לקראת הרבעון האחרון של שנת 2007.

המקטע הצפוני – בתחילת שנת 2008, צפויה להתחיל הקמת התוואי הצפוני של מערכת ההולכה, המחבר את תחנות הכוח בחיפה ובאלון תבור וכן את אזורי התעשייה של צפון הארץ. הקמת התוואי הצפוני צפויה להסתיים ברבעון האחרון של שנת 2008. נתג"ז תממן את הקמת המקטע באמצעות גיוס בשוק ההון.

תחנות קבלה – באשדוד ובאשקלון מוקמות שתי תחנות קבלה וטיפול בגז טבעי, שהקמתן חיונית לפיתוח המערכת. התחנות משלבות את מתקני הספקים ואת מתקני חברת "נתיבי גז". השלמת הקמתן של שתי התחנות צפויה ברבעון הראשון של שנת 2008.

ספקי גז טבעי – כיום ישנם שני ספקי גז טבעי החתומים על הסכמים עם צרכנים ישראלים. חברת "ים תטיס" מספקת גז טבעי לחברת החשמל לישראל ולבית הזיקוק באשדוד. עתודות הגז של החברה עומדות בפני סיום. לעומת זאת, אפשרויות האספקה של ספקית הגז השנייה, חברת EMG המצרית, הן גבוהות יותר ומתבססות על מאגרי הגז הגדולים של מצרים. אספקת הגז ממצרים צפויה להתחיל בתחילת שנת 2008. למיעוט ספקים זה ישנן משמעותיות כלכליות ואסטרטגיות, ולכן, במטרה להכניס ספקים נוספים למשק הישראלי, מתקיימים מגעים עם חברת הגז BG על אספקת גז טבעי ממאגר הנמצא מול חופי עזה. בנוסף, נבחנות אופציות ייבוא גז מתורכיה וממדינות מרוחקות כגון רוסיה או אזרבייג'ן באמצעות מערכת הולכה ימית מתורכיה לישראל.

גז טבעי נוזלי – במהלך שנת 2007 יזמו רשות הגז הטבעי, משרד התשתיות הלאומיות ומשרד האוצר ביצוע ניתוח טכנו-כלכלי של האופציות לקליטת גז טבעי מנוזל (LNG) בארץ. העבודה התבצעה באמצעות יועצים בין-לאומיים ובסיומה התקבלה החלטה מספר 2178 מיום 12 באוגוסט 2007 להמשיך בהליכי הכנה לקליטת LNG בישראל. עוד החליטה הממשלה, להקים צוות בין-משרדי שיבחן את תוצאות עבודת הכדאיות שהוגשה ויגבש עמדה באשר לייבוא גז טבעי נוזלי לישראל. הבחינה תיעשה, בין היתר, גם לאור חלופות נוספות דוגמת צינור גז נוסף ממדינות האזור וייבוא גז טבעי דחוס (CNG). הצוות יבחן את החלופות השונות, ובכלל זה את סוג המתקן, האפשרות לאחסן את הגז הטבעי הנוזלי במאגר אחסון קיים, הכמות השנתית ומחיר הגז הטבעי. כמו כן יתייחס הצוות למודל האופטימאלי לרכישת הגז ולהקמת המתקן, אם יהיה בכך צורך, תוך קביעת מנגנון המאפשר את רכישת הגז על ידי הצרכנים. עוד קבעה הממשלה שהצוות יגיש המלצות לאישור שר התשתיות הלאומיות ושר האוצר עד ליום 1 בינואר 2008.

לאור הצורך הצפוי במתקן גז טבעי נוזלי בטווח הארוך, החליטה הממשלה להטיל על רשות הגז הטבעי במשרד התשתיות הלאומיות, לקדם תכנון סטטוטורי של מתקן לגז טבעי נוזלי.

משק הגז"מ (גז פחממני מעובה - גז בישול) – קידום התחרות

מקטע השיווק – במקטע השיווק פועלים ספקי גז רבים, אולם ארבעת הספקים הגדולים מחזיקים בכ-92 אחוזים משוק הגז"מ בישראל.

את הבעיות במקטע השיווק ניתן לסווג לשתי קבוצות: מגבלות מבניות, המקשות על יכולתם של צרכנים לאתר ספקים מתחרים בשל התנהלות ממועטת תחרות בין ספקי הגז הגדולים, ומגבלות חוקיות היוצרות קושי רב בהחלפת ספק לצרכנים בעלי צובר. בין המגבלות החוקיות, ניתן למנות את חוק המקרקעין, שאינו מאפשר לצרכן להחליף ספק בשנה הראשונה לאחר חיבור הצובר, בעיקר משום שהבעלות על הצובר הינה של הספק ולא של הדייר.

אינדיקציות משמעותיות לחוסר התחרות בשוק הגז"מ, נוגעות לרמת המרווחים הגבוהה המאפיינת את הענף: המרווחים במגזר הביתי מגיעים גם ליותר מ-300 אחוזים, בהשוואה לכ-20 אחוזים במגזר התעשייתי. יתר על כן, מחיר הגז"מ בצוברים גבוה ממחיר הגז"מ בבלונים, זאת על אף העלויות הנמוכות יותר.

דו"ח מבקר המדינה משנת 2000 קבע כי ישנם מכשולים רבים בחוק ובמבנה המשק המקשים על מעבר צרכנים מחברה לחברה, מקשים על הנגישות לצרכן הממוצע ומביאים רווחים גבוהים מדי לספקי הגז"מ במגזר הביתי. גם פסיקת בית

Ministry of National Infrastructures

...

Major Issues in the Energy Sector

...

Natural Gas Sector

During 2003, the National Gas Sector Law was amended in order to allow a government company to receive the license to transport natural gas. Following this amendment, as well as the socio-economic cabinet's decision HC/22 of July 16 2003, on July 22 2003 the company "Israel Natural Gas Lines Ltd" was formed and charged with construction of the natural gas transmission system in Israel.

...

Natural Gas suppliers – There are currently two natural gas suppliers that have signed contracts with Israeli consumers. "Yam Tethys" company supplies natural gas to the Israel Electric Corporation and the Ashdod Refineries. The company's gas reserves are running out. On the other hand, the supply potential of the second gas supplier, the Egyptian company EMG, is much higher and is based on Egypt's large gas reserves. Supply of gas from Egypt is expected to commence in early 2008. This dearth of suppliers has both economic and strategic implications, and therefore, in order to add additional suppliers to the Israeli market, talks are underway with the gas company BG on supply from natural gas reserves off the coast of the Gaza Strip. In addition, the option of importing gas from Turkey and distant countries such as Russia or Azerbaijan through an undersea pipeline from Turkey to Israel is also being examined.

...

I have reviewed the translation and it corresponds to the original.
A. Dishar, CEO, EcoTraders

A. Dishar